

Penticostalii în secolul XXI

Penticostalii în secolul XXI

Identitate, convingeri, practici

editori: Corneliu Constantineanu
& Christopher J. Scobie

Traducere de Ciprian Gheorghe-Luca

Copyright © 2018 Copyright © 2018 Corneliu Constantineanu și Christopher J. Scobie, pentru ediția în limba engleză.

Cartea a fost publicată în limba engleză cu titlul *Pentecostals in the 21st century: identity, beliefs, praxis*, la Cascade Books, în 2018.

Această ediție este publicată cu permisiunea specială a Wipf and Stock Publishers. www.wipfandstock.com

Toate drepturile rezervate.

Toate drepturile asupra ediției în limba română aparțin editurii Casa Cărții. Orice reproducere sau selecție de texte din această carte este permisă doar cu aprobarea în scris a editurii Casa Cărții, Oradea.

Penticostalii în secolul XXI. Identitate, convingei, practici

editori: Corneliu Constantineanu și Christopher J. Scobie

Copyright © 2023 Casa Cărții

OP 2, CP 30,

410670, Oradea

Tel./Fax: 0359 800 333; 0728 874 975; 0259 469 057

E-mail: info@ecasacartii.ro

www.ecasacartii.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Penticostalii în secolul XXI. Identitate, convingei, practici /

ed.: Corneliu Constantineanu și Christopher J. Scobie ; trad.
de Ciprian Gheorghe-Luca. - Oradea : Casa Cărții, 2023

Conține bibliografie

ISBN 978-606-732-239-2

I. Constantineanu, Corneliu (ed.)

II. Scobie, Christopher J (ed.)

III. Gheorghe-Luca, Ciprian J (trad.)

2

Traducerea: Ciprian-Gheorghe Luca

Editarea: Lavinia Filipaș

Tehnoredactarea: Vasile Gabrian

Coperta: Marius Bonce

Tiparul executat la Metropolis srl, str. Nicolae Jiga 31, Oradea

Tel./Fax: 0259 472 640

*În amintirea onorabilului dr. Mihael Kužmič (1942–2005),
care, alături de soția sa, Helena, și de familia lor,
a fost pionierul bisericii pentecostale din Ljubljana, 1966.*

Cuprins

- Contributori | 9
- 1 Introducere | 11
Corneliu Constantineanu și Christopher J. Scobie
  - 2 Identitatea pentecostală | 27
Veli-Matti Kärkkäinen
  - 3 Câteva elemente de hermeneutică, în tradiția pentecostală | 47
Roger Stronstad
  - 4 Sacrament sau rânduială? O abordare pentecostală a unei probleme controversate | 77
Jean-Daniel Plüss
  - 5 Către o perspectivă pentecostală asupra mântuirii | 95
Edmund J. Rybarczyk
  - 6 Cum, de ce și când ar trebui să fie botezat cineva? Care este legătura dintre botez și mântuire? | 117
Glenn Balfour
  - 7 Botezul cu Duhul Sfânt | 135
Frank D. Macchia
  - 8 Darurile Duhului Sfânt | 149
Keith Warrington
  - 9 Biserica¹⁷¹
Cecil M. Robeck jr
  - 10 Un proiect pentecostal de discipolat | 191
Christopher J. Scobie
  - 11 Împlinirea făgăduinței lui Dumnezeu în Împăratul care Se va întoarce curând | 217
Van Johnson
  - 12 Pentecostalism și ecumenism | 241
Amos Yong
  - 13 Motivațiile teologice ale lucrării pentecostale de misiune | 281
Wonsuk Ma
  - 14 Misiune, educație și implicare publică | 301
Corneliu Constantineanu

Contributori

Glenn Balfour (dr., Universitatea din Nottingham) este lucrător bisericesc ordinar de către AoG UK, este pastor responsabil cu învățătura la Net Church din Londra și este profesor asistent la Mattersey Hall, UK.

Corneliu Constantineanu (1967-2021; dr. OCMS, Universitatea Oxford & Leeds, UK) a fost profesor de teologie la Universitatea „Aurel Vlaicu”, Facultatea de Științe Umaniste și Sociale, Arad, România.

Van Johnson (dr. în teologie, Colegiul Wycliffe, Universitatea din Toronto) este decan al Master’s Pentecostal Seminary, Toronto, ON, Canada.

Veli-Matti Kärkkäinen (dr. în teologie, habil., Universitatea din Helsinki) este profesor de teologie sistematică la Fuller Theological Seminary, Pasadena, CA, USA, și conferențiar universitar specializat pe studii despre ecumenism la Universitatea din Helsinki, Finlanda.

Wonsuk Ma (dr., Fuller Theological Seminary), fost director executiv al Oxford Centre for Mission Studies, UK, este distins profesor de creștinism global la Universitatea Oral Roberts, Tulsa, OK, USA.

Frank D. Macchia (dr. în teologie, Universitatea din Basel) este profesor de teologie creștină la Universitatea Vanguard, Costa Mesa, CA, USA.

Jean-Daniel Plüss (dr., Universitatea Catolică din Louvain) este director al European Pentecostal/Charismatic Research Association din Zürich, Switzerland.

Cecil Melvin Robeck, jr (dr., Fuller Theological Seminary) este lucrător bisericesc ordinar de către AoG, USA. Slujește ca profesor de istoria bisericii și ecumenism și ca director al Centrului de Spiritualitate Creștină „David du Plessis” din cadrul Fuller Theological Seminary, Pasadena, CA, USA.

Edmund J. Rybarczyk (dr., Fuller Theological Seminary) este lucrător bisericesc ordinar de către AoG, USA. Profesor de teologie istorică și sistematică, Universitatea Vanguard, Costa Mesa, CA, USA.

Christopher J. Scobie (dr., Universitatea din Ljubljana, Facultatea de Teologie) este lucrător bisericesc ordinar și slujește în cadrul bisericii locale din Ljubljana, Slovenia.

Roger Stronstad (dr. în teologie și misiologie, Christian Bible College) este director și profesor asociat de studii biblice și teologie la Summit Pacific College, Abbotsford, BC, Canada.

Keith Warrington (dr., Kings College, Universitatea din Londra) este prorector și director al programului de studii doctorale la Regents Theological College, Malvern, UK.

Amos Yong (dr., Universitatea din Boston) este profesor de teologie și misiune și director al Centrului de Cercetare Misiologică din cadrul Fuller Theological Seminary, Pasadena, CA, USA.

Introducere

Identitate, spiritualitate și teologie pentecostală

Corneliu Constantineanu și Christopher J. Scobie

MIȘCAREA PENTECOSTALĂ MONDIALĂ, chiar dacă are numai un secol vechime, reprezintă unul dintre cele mai remarcabile fenomene ale creștinismului contemporan global, cu o uluitoare dinamică a creșterii și un formidabil potențial pentru misiunea și mărturia creștină în lumea de azi. Această carte vine cu un admirabil portofoliu de contribuții competente produse de către unii dintre cei mai însemnați teologi pentecostali de pe glob și oferă astfel o minunată fereastră spre unele dintre trăsăturile caracteristice fenomenului pentecostal de secol XXI. Contributorii au fost invitați să reflecteze asupra câtorva probleme semnificative relevante pentru identitatea, credința și practica pentecostală. Nu este vorba despre o carte de teologie sistematică. Mai degrabă e o colecție de eseuri ce abordează teme teologice importante, cu care pastori, teologi și lideri laici se confruntă în zorii acestui secol. După cum le reamintea periodic Peter Kuzmič – teologul croat, născut în Slovenia, care a dobândit o reputație mondială – studenților săi, într-un glas cu Karl Barth: „Predicatorul de azi trebuie să predice cu Biblia într-o mână și cu ziarul în cealaltă!” În această remarcă se evidențiază imperativul permanent al contextualizării textelor sacre. Ziarul ne informează despre problemele și provocările contemporane, despre degradingolada și direcția în care se îndreaptă societatea; Biblia, contextualizată sub iluminarea Duhului Sfânt, vorbește în mod competent, instructiv și cu înțelepciune, oferind mângâiere, sprijin, speranță și direcție poporului lui Dumnezeu, astfel încât comunitatea de credință să poată fi efectiv

un instrument al lui Dumnezeu pentru răscumpărarea lumii, demonstrând astfel dorința și ardoarea lui Dumnezeu de a răscumpărarea întreaga creație.

Adeesea se spune că penticostalismul își trage rădăcinile din cartea Faptele apostolilor, chiar dacă îndeobște se consideră că s-a născut odată cu revărsarea Duhului în Topeka, Kansas (1901) și pe strada Azusa, Los Angeles (1906). Duhul a coborât peste credincioși și a adus un nou suflu al înnoirii și dedicării. Credincioșii au fost împuterniciți pentru mărturie și evanghelizare, iar un nou val de evanghelizare și plantare de biserici a luat naștere. Această mișcare tânără, ce abia și-a depășit centenarul, a ajuns între timp în toate țările lumii. Majoritatea credincioșilor sunt în biserici mici (de optzeci până la o sută de membri), dar au luat ființă și biserici mari precum *Hillsong* și *Vineyard*, influențând puternic muzica din alte biserici. Potrivit lui Marc Cortez, de la Wheaton College, în 2014, existau 631 de milioane de penticostali în lume, constituind o pătrime din totalul creștinilor, iar prognoza pentru anul 2025 era de 800 de milioane.¹ Penticostalismul s-a născut în Lumea Nouă, însă cea mai semnificativă creștere recentă se înregistrează în emisfera sudică, unde America de Sud și Africa experimentează o substanțială dezvoltare a creștinismului penticostal. China și mare parte a Asiei nu au rămas nici ele pe din afară, înregistrând creșteri mari, iar în unele situații se pot observa creșteri în condiții de persecuție aprigă. Iar acum că ne apropiem de finalul deceniului doi din secolul XXI (cartea a fost publicată în 2018 – n.ed.), putem spune că nici Europa și nici Asia de Nord nu vor fi ocolite.

Suntem profund îndatorați tuturor contributorilor care, cu bunăvoință, au investit timp și efort în remarcabilele lor articole. Suntem pe deplin încredințați că această carte îi va încuraja pe cei interesați de chestiuni de credință și implicare socială. Aceasta din urmă, implicarea socială, continuă să fie un domeniu ce va înregistra o dezvoltare semnificativă în anii ce vin. Penticostalismul are mult de oferit lumii și credem că, prin rafinarea și consolidarea identității, a credinței și a practicilor bisericilor, am putea aduce o contribuție semnificativă la mărturia creștină în lumea noastră tulburată și disperată. În vederea acestui țel, căutăm călăuzirea și împuternicirea specială a Duhului și continuăm astfel să cântăm vechiul imn al primilor penticostali: „Vino, Duhule Sfânt, vino!” Fiecare capitol al acestei cărți se axează pe un anumit aspect al identității, credinței și/sau practicilor penticostale.

---

¹ Vezi Cortez, „The Growth of Global Pentecostalism”.

Cititorilor li se oferă astfel o mai mare libertate de a lectura exact subiectul de care sunt interesați, la un anumit moment, întrucât fiecare capitol este în bună măsură independent. În cele ce urmează, facem un scurt rezumat al contribuțiilor, subliniind accentele principale ale fiecărui capitol.

Identitate

Volumul debutează cu problema identității. Teologul finlandez, bine-cunoscut la nivel mondial, Veli-Matti Kärkkäinen, caută să definească bazele distinctive ale spiritualității pentecostale și discută despre ce anume îi face pentecostali pe pentecostali. Importanța identității religioase nu poate fi subliniată îndeajuns, fiind o chestiune esențială care definește modul în care interacționăm cu lumea, evidențiază contribuția noastră teologică și spirituală specifică și ne arată locul distinct pe care-l ocupăm în lume. Noutatea relativă a pentecostalismului ca mișcare, lipsa uniformității doctrinare pentecostale printre aderenți, diversele extreme teologice (pot fi atestate atât fundamentalismul, cât și liberalismul), precum și faptul că ecologiile bisericești (în relație cu guvernarea și autoritatea) sunt variate, toate concură la dificultățile serioase pe care le întâmpină orice încercare de a vorbi despre identitate.² În plus, această misiune devine mai dificilă și mai imprecisă din cauza faptului că teologia pentecostală timpurie s-a dezvoltat în formă orală și alte forme non-discursive, precum experiența.

Kärkkäinen demonstrează că percepția critică asupra pentecostalismului ca o mișcare spirituală foarte exaltată nu reflectă corespunzător situația pentecostalilor. Pentecostalismul este mult mai hotărâtor configurat de cristologia sa, care susține rolul încincit al lui Cristos: care îndreptățește, sfințește, botează cu Duhul Sfânt, vindecă și va reveni-curând ca rege. Spiritualitatea pentecostală este o spiritualitate ce reflectă „Evanghelia deplină” – este cristocentrică în natura ei și charismatică în expresia ei. Slujba de închinare este un cadru în care aderenții se întâlnesc cu Cristosul înviat, fapt ce evidențiază posibilitatea experienței mistice a lui Dumnezeu. Kärkkäinen conchide că o înțelegere mai adecvată a propriei noastre identități îi ajută pe pentecostali să (re) definească cine sunt, pentru a supraviețui și a propăși în contextele în permanentă schimbare. Mai mult, definirea unei identități solide funcționează ca măsură preventivă, susținând congregațiile și ajutându-le

---

² Vezi Scobie, „The Body of Christ in 1 Corinthians”, p. 28.

să evite orice deraieri în „ape tulburi”. Probabil de o importanță fundamentală este și îmbunătățirea înțelegerii de sine, această clarificare fiind necesară pentru raportarea la alți creștini și pentru efortul de a ajunge la unitatea pentru care Cristos însuși s-a rugat.

Hermeneutică

În teologie, hermeneutica înseamnă interpretarea textelor biblice antice, care au fost scrise în vremuri foarte îndepărtate de societatea contemporană. În primul rând, ea încearcă să stabilească ce intenționa autorul să transmită destinatarilor săi inițiali și apoi să elaboreze aplicația pentru societatea contemporană.

Tezele mai vechi ce susțineau că penticostalii au fost niște fundamentaliști care au distorsionat procesul hermeneutic au ignorat contribuția penticostalismului la teologie. Printre aceste acuzații se numără: faptul că interpreții nu au fost capabili să facă distincție între primii scriitori cu limitările lor și sursa de inspirație; posibilitățile limitate ale scriitorilor inițiali și incapacitatea lor de a distinge multă vreme formele literare și tiparele de gândire.³ Însă, odată cu afirmarea, în interiorul tradiției penticostale, a unor generații de teologi riguroși educați și talentați, aceste acuzații nu mai stau actualmente în picioare.

Penticostalii aderă la convingerea că autoritatea vine exclusiv de la Dumnezeu, iar Sfintele Scripturi sunt revelația de Sine a lui Dumnezeu pentru umanitate; Scriptura demnă de încredere.⁴ Amos Yong, un gânditor penticostal de marcă, vorbește despre o abordare hermeneutică teologică și filosofică în care există o relație între Duh, Cuvânt și Comunitate (atunci când istoria interpretării este luată în seamă), în care nu există o ierarhie.⁵ Acest acord triadic al Duhului, Cuvântului și Comunității, în vederea unei interpretări unitare, este atât de des pomenit, încât poate fi considerat paradigma hermeneutică penticostală.⁶

Teologiile penticostale timpurii au fost semnificativ influențate de lectura cărții *Faptele apostolilor*, care consemnează narațiunea istorică a primilor treizeci de ani ai bisericii. Roger Stronstad, o voce cu autoritate în hermeneutică, contrazice teoria că Luca-Fapte este strict narațiune istorică. Luca este închipuit ca „rivalizând cu Pavel ca cel mai important teolog și învățător al creștinismului timpuriu”. Contribuția

³ Vezi Pontifical Biblical Commission, „Interpretation”.

⁴ Duffield și van Cleave, *Foundations of Pentecostal Theology*, p. 16–18.

⁵ Yong, *Spirit-Word-Community*, p. 17–18.

⁶ Scobie, „The Body of Christ in 1 Corinthians”, p. 55–58.

argumentată a lui Stronstad are în vedere să-i ajute pe cititorii contemporani să devină niște interpreți mai avizați ai cărților Luca-Fapte, scrieri pe care se bazează într-o măsură însemnată doctrina pentecostală.

Când cititorii sunt capabili să îl privească pe Luca nu doar ca pe un istoric, ci și ca pe un teolog și învățător, reflecția teologică se îmbogățește considerabil. Stronstad susține că în teologia lui Luca există o „stare spiritual apriorică” ca premergătoare „botezului cu Duhul Sfânt”. Sunt și teologi care rămân fideli ideii că Luca se limitează să prezinte Duhul Sfânt numai în relație cu regenerarea. Totuși, Stronstad demonstrează că cei care au experimentat activitatea Duhului în sfera vocațională au avut parte și de o regenerare spirituală subsecventă. Stronstad concluzionează că Luca pledează convingător pentru ideea că „botezul Duhului” *trebuie* înțeles ca o împuternicire vocațională în vederea Marii Trimiteri.

Sacramente vs. rânduieli

Acesta a fost un subiect sensibil și controversat, însă e abordat cu iscusință de către Jean-Daniel Plüss. În comunitățile pentecostale, termenul „sacrament” a fost în general evitat, deoarece transmite mai mult decât vor acestea să asocieze riturilor bisericești. Cuvântul „sacrament” nu apare în versiunile englezești (nici românești) ale Bibliei, însă și-a făcut loc în Vulgata, prin traducerea cu *sacramentum* a grecescului *mysterion*. Sacrament este înțeles de regulă ca referindu-se la ceva sacru, un semn eficace al harului prin care este mediată viața dumnezeiască. Reforma din secolul XVI a respins conceptul de semne mediatore ale harului lui Dumnezeu pentru mântuire, optând pentru crezul că harul lui Dumnezeu este mediat de credința în Isus Cristos prin Duhul Sfânt. Astfel, pentecostalii au urmat îndeobște linia lui Zwingli, cu Cina memorială, care reflectă o teologie a rânduielilor. Termenul „sacrament” pare să trimită la un ritual, care include un efect sfințitor, pe când cel de rânduială la o practică instituită de Dumnezeu.⁷

Jean-Daniel Plüss îi încurajează pe pentecostali să descopere o dimensiune mai adâncă a practicii liturgice, nu doar să celebreze pur și simplu un ritual. În unele zone, individualizarea credinței protestante a diminuat valoarea părtășiei comunitare în și cu Cristos. „Dacă închinarea obișnuită a pentecostalilor are ca scop întâlnirea cu divinul, spune Plüss, cu cât mai mult este valabil acest lucru în timpul Împărtășaniei?”

⁷ Kärkkäinen, „The Pentecostals View”, p. 120.

Din moment ce Cristos este prezent la masă, există un îndemn de a redescoperi *charismata* disponibile prin întâlnirea cu Cristosul înviat.

Soteriologia

Domaniul teologiei care analizează doctrina despre mântuirea prin Cristos se numește soteriologie. În discuția despre mântuire, suntem îndatorați lucrării lui Edward Rybarczyk, care tratează mai întâi nevoia de mântuire de răul care a afectat întreaga rasă umană. Ispășirea este realizată prin moartea substitutivă a lui Cristos pe cruce, care stă în miezul creștinismului.

Pentru penticostali, mântuirea nu se limitează la simpla iertare de păcate și intrarea într-o nouă relație cu Dumnezeu prin Cristos. Ispășirea este temelia vindecărilor, a unei noi vieți în Duhul și a realităților eschatologice ale speranței, bucuriei, încrederii și dragostei din prezent. Creștinismul tradițional a limitat uneori efectele și beneficiile mântuirii la iertarea de păcate și viața ulterioară, deși inima omului tânjește după o realitate mai profundă. Accentul pneumatologic penticostal evidențiază faptul că experiența soteriologică îi deschide credinciosului calea tocmai spre această realitate existențială autentică. Duhul Sfânt este Cel care joacă rolul de mediator în procesul mântuirii. Edward Rybarczyk subliniază caracterul liber al deciziei de a participa împreună cu Dumnezeu la mântuire, un proces în care Dumnezeu face prima mișcare.

Botezul

Glenn Balfour aduce o foarte folositoare contribuție enumerând textele canonice esențiale care descriu poziția penticostală cu privire la botezul în apă. Acest botez este un ritual important în toate tradițiile creștine, însă cu trecerea timpului, practica și înțelegerea lui au înregistrat semnificative variații în raport cu ceea ce spunea Isus și cu ce au scris Luca și Pavel. Această admirabilă lucrare răspunde la întrebări precum: Cum ar trebui să facem botezul în apă? Ce se rostește peste candidatul la botez? De ce? Când? Care este efectul regenerativ al botezului? Mai mult, Glenn Balfour atinge și controversata problemă a *paedobaptismului*, care este o practică predominantă în tradițiile creștine istorice. Cei care nu împărtășesc această concepție despre botez, în comunitățile contemporane, vor trebui să-și pună întrebări vizavi de rolul și autoritatea Scripturii. Când Isus își învață adepții să meargă și să boteze, chiar asta voia să spună, respectiv primii credincioși au

urmat acest model? Glenn Balfour răspunde cu un răsunător „Da!” și furnizează solide argumente exegetice pentru acest răspuns.

Botezul cu Duhul Sfânt

Probabil că niciun alt aspect al credinței nu-i identifică mai bine pe penticostali ca „popor al Duhului Sfânt” decât credința și practica botezului în Duhul. Îndeobște, evanghelicii au susținut că botezul în Duhul și primirea inițială a Duhului, prin credința primă, sunt unul și același lucru. Unele teologii sacramentale includ botezul Duhului ca parte a botezului în apă (sau a confirmării). Iar alte grupări charismatice au încercat o abordare intermediară, definind botezul în Duhul Sfânt ca încorporare „în Cristos” prin botez, dar manifestat ulterior. Probabil că această poziție se apropie de convingerea unora dintre evanghelicii din „al treilea val” care cred că Duhul Sfânt este primit la momentul mântuirii, dar manifestat ulterior.

Frank Macchia preferă să recurgă la ideea că „Duhul se revarsă continuu peste noi...”, care, pe lângă că se fundamentează pe experiența nașterii din nou, este o experimentare ulterioară a puterii, „la momentul înzestrării charismatice a cuiva sau a chemării sale la mărturie”. Experiența subsecventă mântuirii nu poate fi ignorată când este atent analizat rolul Duhului în înputernicirea bisericii pentru misiune, așa cum este reflectată în Luca-Fapte. Frank Macchia invocă demonstrațiile academice ale lui Stronstad și Menzies care arată în lucrările lor că pneumatologia lui Luca reflectă aspectul charismatic și misional, în antiteză cu aspectul soteriologic, pe care-l vedem la Pavel. Frank Macchia vine cu un corectiv la poziția penticostalismului clasic care insista pe „vorbirea în limbi” ca „semn inițial” al botezului în Duhul. În schimb, el merge pe urmele lui Jack Hayford, care susține că botezul Duhului deschide individul spre posibilitatea „vorbirii în limbi”, dar această vorbire nu este necesarmente o caracteristică a botezului în Duhul. Mai mult, „botezul Duhului” nu înalță individul, ci, fiind o „chemare a dragostei”, este dragoste în acțiune, înputernicire în practică, dă caracter misional oricărei activități și cheamă la răspundere în comunitate.

Darurile Duhului Sfânt

Rolul Duhului Sfânt de a-i face pe oameni capabili să acționeze charismatic este la fel de vechi precum timpul însuși. Penticostalii au respins consecvent cesaționismul, adică ideea că fenomenele supranaturale

s-au încheiat odată cu petrecerea apostolilor din această viață, ca și când activitatea Duhului Sfânt s-ar fi limitat doar la momentul nașterii bisericii. Keith Warrington demonstrează de ce penticostalii pot proclama cu încredere activitatea prezentă a Duhului Sfânt prin *charismata* (daruri spirituale) și *pneumatikoi* (mesaje spirituale de discernământ). Warrington continuă cu furnizarea unor parametri pentru uzul diverselor daruri spirituale date credincioșilor, care trebuie folosite în beneficiul bisericii și a comunității mai largi și demonstrează că „penticostalii preferă să accepte că *charismata* sunt luate cu împrumut de la Duhul; ele sunt manifestări ale Duhului prin credincioși și se așteaptă ca ele să fie folosite în modalități consonante cu caracterul și voia Lui.” Warrington nu ia în discuție pretenția că profeția ar fi superioară altor daruri vorbite. El observă doar că profeția este mai prețioasă fiind mai inteligibilă și, prin urmare, mai benefică pentru comunitate.

Penticostalii recunosc că Duhul Sfânt îi împuternicește pe credincioși să acționeze peste puterile lor naturale. Duhul poate să-i facă apți să folosească daruri care deja le-au fost acordate ca parte componentă a persoanei lor. Keith Warrington semnaleză că Pavel a menționat explicit „aproape treizeci de daruri”. Multe dintre daruri n-au nevoie de lămuriri, dar o discuție despre glosolalie este utilă și informativă. Duhul Sfânt dispune de resurse nelimitate pentru credincioși. De la penticostali se așteaptă să se arate disponibili pentru a fi folosiți și ca biserica și comunitatea mai largă să beneficieze de aceste daruri.

Eclesiologie

Dacă se acceptă în general că biserica s-a născut la Cincizecime (Fapte 2), diverse modele decizionale pot fi deduse din Scriptură (episcopal, prezbiterian, congregaționalist sau călăuzire spirituală). Scriptura nu prescrie o formulă pentru conducerea bisericii sau pentru modul de desfășurare a slujbei.

Cecil Robeck constată că biserica este poporul lui Dumnezeu, în lăuntrul căruia sălășluiește Duhul Sfânt. Biserica a fost călăuzită de *învățătura apostolică*, învățăturile celor care au fost cu Isus timp de trei ani, au învățat de la El și L-au văzut la lucru. La începuturile sale, biserica s-a concentrat pe narațiunea orală a mărturiei apostolilor, oamenii răspundeau cu credință acestei mărturii, iar relațiile dintre credincioși au format o *koinōnia* (comuniune, participare la și laolaltă cu ceilalți). Era o împărțire a vieții în cadrul căreia se sprijineau reciproc prin rugăciune și cu sinceritate. Notabil e, probabil, faptul că deși Dumnezeu are un singur

popor și un singur trup, a existat o remarcabilă *continuitate* cu Israel, care s-a schimbat într-o *discontinuitate* cu Israel, deoarece hotarele între care au continuat creștinii erau mai largi decât cele permise de comunitățile iudaice. Contribuțiile lui Ioan și Petru, împreună cu unele ale primilor părinți ai bisericii, pun accentul pe relația dintre membrii comunității și, prin urmare, pe spiritul și caracterul conducătorilor bisericii.

Robeck arată că începând cu Cincizecimea inițială, biserica continuă să „își afle și astăzi tăria, puterea, menirea, mesajul, comuniunea, masa, rugăciunea în «Cincizecime»”. Pe baza acestor metafore și imagini, suntem nevoiți să ne întrebăm ce anume este important într-o întâlnire eclesială și ce ar trebui să aibă prioritate în viața comunității.

Discipolatul

În cele din urmă, se poate spune că scopul principal al bisericii este acela de a face ucenici. La înălțarea Sa, Isus a lăsat o ultimă poruncă urmașilor Săi. Isus nu a spus „Faceți biserici, școli biblice, evangheli-zări, concerte, întâlniri de tineret etc”. Chiar dacă și acestea pot fi strategii utile, Isus a spus „Faceți *ucenici*... învățându-i să păzească [tot ce v-am poruncit – n.tr.]” (Mt. 28:20, NTR). Falșii discipoli au reprezentat o problemă pentru biserica primară, ca, de altfel, și amenințarea ereziei, strecurarea valorilor culturale în biserică și situațiile socio-economice. Toate acestea sunt probleme asemănătoare celor cu care ne confruntăm și astăzi, la care am putea adăuga și trăsăturile profesionale distinctive, toate conspirând la deraierea procesului de formare a ucenicilor.

Christopher Scobie a trecut în revistă câteva dintre progresele primilor pentecostali în materie de discipolat. Datorită creșterii semnificative și a dezvoltării pentecostalismului, posibilitățile contribuțiilor teologice ating noi orizonturi. Acest capitol ne arată căm, în comunitățile pentecostale contemporane, taburetul discipolatului se reazemă pe patru picioare: credința, Duhul Sfânt, Scriptura și comunitatea. Credința constituie punctul de plecare al călătoriei cu Cristos când oamenii Îi răspund lui Dumnezeu; totuși, această credință trebuie îndrumată, încurajată și lăsată să crească. Rolul Duhului Sfânt este, indiscutabil, unul necesar atunci când liderii permit lucrarea Duhului în viața ucenicilor. Dar ce face Duhul Sfânt în ucenici? Când Pavel le-a spus iubiților săi frați din Colose: „Cuvântul lui Cristos să locuiască din belșug în voi...” (Col. 3:16), ne lasă să înțelegem că ceea ce se urmărește este o viață de ascultare, o viață care se conformează celei a lui Cristos. Pentecostalii pot fi de acord că discipolatul reprezintă procesul

sfințirii. Pentru a da o structură și o formă ideii de sfințire, secțiunea aceasta analizează întâia epistolă a lui Pavel către corinteni, care a fost scrisă cu intenția de a implementa sfințirea într-o comunitate cuprinsă de conflicte, dezbinare și abuzuri spirituale. Făcând o analiză metologică deliberativă, autorul arată că afirmația lui Pavel era menită să aducă comunitatea din Corint la maturitate (sfințire) „în Cristos”, prin intermediul unui proces alcătuit din opt pași principali. Ultimul aspect al discipolatului este comunitatea. Aici am putea fi de acord cu celebra afirmație a romancierului francez Marie-Henri Beyle: „Se poate dobândi totul în singurătate, cu excepția caracterului”. Comunitatea este esențială pentru facerea ucenicilor.

Penticostalismul de astăzi are un avantaj semnificativ în ceea ce privește discipolatul, deoarece hermeneutica sa evită dogmatismul rigid al primilor evanghelici din era științifică modernă și asigură o anumită libertate a Duhului în conducerea congregațiilor, permițându-i comunității să participe la proces. Cu toate acestea, chiar dacă creșterea este cu siguranță masivă, nu trebuie să devenim nepăsători, ci să descoperim noul caracter urgent de a-L vedea pe Cristos luând chip în viața ucenicilor, prin intermediul credinței, lucrării Duhului Sfânt, formării biblice și al unei vieți trăite frumos în comunitate. Aceasta este misiunea liderilor din cadrul penticostalismului.

Eschatologie

Când ne gândim la eschatologia Noului Testament, luăm în considerare ceea ce Dumnezeu a făcut deja, precum și ceea ce urmează ca El să facă. Studiul eschatologiei a fost afectat de dificultăți și de interpretări greșite. Să ne gândim, de exemplu, la dispensaționalismul de la mijlocul anilor 1800, care a câștigat popularitate în rândul întregii creștinătăți apusene și care este exemplificat de seria de romane „Left Behind” („Lăsați în urmă” – n.tr.). Cercetarea literaturii apocaliptice a dus întotdeauna la concluzii variate, în parte pentru că astfel de texte rămân tulburi până când cititorii le înțeleg contextul și forma. Literatura apocaliptică are un gen apocaliptic specific, are un scop specific și a fost scrisă întrebunțând simboluri și imagini care redau ceea ce a văzut scriitorul. A citi literal ceea ce e scris simbolic înseamnă a deschide ușa confuziei și erorii.

Atenta contribuție a lui Van Johnson ne amintește că penticostalismul a avut întotdeauna o relație apropiată cu eschatologia. Penticostalii susțin că ceea ce s-a întâmplat în Ziua Cincizecimii li s-a întâmplat și lor. Datorită noii revărsări a Duhului Sfânt, primii penticostali erau deosebit

de încurajați în vederea evanghelizării și mărturisirii. Evenimente precum cel din strada Azusa erau văzute ca fiind „ploaia târzie” care va grăbi venirea iminentă a lui Cristos. Cu toate că pentecostalii tind să înțeleagă în mod literal domnia lui Cristos pe pământ, demontarea dispensaționalismului – care dă naștere convingerilor pentecostale despre răpire, necazul de șapte ani etc. – atrage după sine același lucru și în cazul unei părți din învățătura despre răpire. Deși convingerea că Isus va reveni în curând precedă dispensaționalismul, Van Johnson deplânge faptul că renunțarea la aceasta va eroda dorința înfocată de a evangheliza, pe care pentecostalii au avut-o în trecut. Eschatologia a avut un rol important în pentecostalism și a fost, probabil, un important catalizator pentru creșterea enormă și dinamică din acest ultim secol, când întoarcerea Regelui este așteptată cu nerăbdare. Revenirea iminentă a lui Isus pentru a domni rămâne marea speranță a tuturor credincioșilor; cu toate acestea, dacă „iminența” este eliminată, la fel se va întâmpla și cu pasiunea și entuziasmul de a mărturisi. Literatura apocaliptică a fost scrisă acum aproximativ 2000 de ani pentru a-i încuraja pe credincioși în niște situații extrem de grele și de descurajante. Pentecostalii trebuie să redescopere aceeași încurajare și același îndemn, astfel încât suferințele de astăzi să nu fie simțite în zadar.

Pentecostalii și ecumenismul

Se spune că mișcarea ecumenică modernă a început în 1910, în urma Conferinței Misionare Mondiale de la Edinburgh.⁸ Dialogul ecumenic pentecostal-catolic, care a început în 1972, este cel mai vechi dialog interconfesional existent. Trebuie subliniat faptul că nu toți oamenii au fost încântați de acest lucru. Ca urmare a implicării sale, lui David du Plessis (1905–1987) i-a fost retrasă acreditarea de slujitor în cadrul AOG. (Ulterior, i-a fost restituită.) În prezent, dialogul se află în faza a șasea⁹, care este condusă din partea pentecostalilor de către Cecil Robeck.

Unii pentecostali au pus sub semnul întrebării validitatea activității ecumenice și au ridicat obiecții față de colaborarea cu alte biserici. Pentecostalii cred că Cristos este recunoscut în plan spiritual, nu vizual, și acuză anumite biserici de trădarea unor elemente esențiale ale Evangheliei. Mai mult, se consideră că experiența pentecostală a adus

⁸ Vondey, *Pentecostalism and Christian Unity*, xiii.

⁹ Informația era valabilă la momentul redactării volumului. Între timp, în anul 2018, la Springfield, SUA, a început faza a șaptea a dialogului internațional catolic-pentecostal, delegația pentecostală având același conducător, n.tr.

viață în biserică întrucât biserica este cunoscută doar de către Duhul, cei fără de Duhul ar putea fi lipsiți de viață (apostați).

Bine-cunoscutul și mult-apreciatul teolog Amos Yong susține că din punct de vedere biblic ecumenismul poate fi susținut pe baza metafozelor folosite de către Pavel, care vizează unitatea bisericii. Mai mult, rugăciunea lui Isus din Ioan 17, unitatea demonstrată dintre Tatăl și Fiul, precum și dragostea ce caracterizează legătura Treimii, toate arată, într-adevăr, spre unitate în biserică.

Mișcare ecumenică poate mai degrabă să confirme diferențele în loc să impună liturghii, tradiții sau manifestări uniforme. Nu trebuie să fii naiv pentru a sugera că îmbrățișarea spiritelor diferite include potențialul pentru probleme; cu toate acestea, Yong concluzionează că penticostalii au nevoie de biserica cea mare, așa cum biserica cea mare are nevoie de penticostalism și de contribuția acestuia. Yong recomandă cooperarea ecumenică pe toate planurile: școlar, pastoral, instituțional-confesional și personal. El constată, de asemenea, că penticostalii au responsabilitatea de a se educa, de a se adresa altor creștini și de a sprijini liderii pentru a construi relații interconfesionale. Acest lucru, desigur, se face fără a compromite propriile principii și convingeri.

Penticostalii și lucrarea de misiune

În mod tradițional, penticostalii au fost preocupați de răspândirea Evangheliei la nivel transcultural. Creșterea mișcării penticostale din ultimii o sută de ani a contribuit în mod semnificativ la creșterea creștinismului. Evanghelizarea și deschiderea de biserici au fost o parte integrantă a penticostalismului, deoarece sunt strâns legate de revărsarea Duhului în Fapte 2. Pe măsură ce penticostalismul s-a dezvoltat, misiunile au evoluat, de la evanghelizare și deschidere de biserici la implicare socială în diferite moduri, toate cu scopul final de a face convertiți. Pentru Wonsuk Ma, chemarea la misiune subliniază scopul revărsării Duhului în Fapte 2. Pe cale de consecință, botezul cu Duhul Sfânt a fost strâns legat de mărturie, având în vedere că penticostalii contemporani s-au putut asemui cu prima biserică (depășind decalajul de timp dintre atunci și acum). Mai mult, hermeneutica timpurie, care cuprindea o lectură literală a Scripturii, explica experiența personală individuală ca o lucrare a Duhului Sfânt. Ceea ce s-a întâmplat în Fapte, se întâmpla acum din nou sub ochii lor, accentuând astfel chemarea de a fi „mărtori”: misiunea. Astfel, această trăire cu Dumnezeu a dat o motivație mai mare și a încurajat participarea la misiuni.

În atenta sa contribuție, Wonsuk Ma identifică resursele teologice pe care s-a bazat lucrarea pentecostală de misiune. Printre acestea se numără botezul Duhului și profetismul tuturor credincioșilor, pe măsură ce comunitatea este integrată în lucrarea Duhului. Mai mult, presuposițiile eschatologice de la început au declanșat un simț al nevoii de acțiune în privința misiunilor, întrucât „ceasul era târziu”. În sfârșit, influența evangheliei sociale nu a ocolit pentecostalismul; așa se face că multe proiecte sociale se îmbină pentru a promova lucrarea pentecostală de misiune. E de mare ajutor faptul că Wonsuk Ma nu evită să vorbească despre problemele pe care pentecostalii trebuie să le înfrunte, mai ales că unele previziuni eschatologice, deformata „evanghelie a prosperității”, consumerismul și anumite manipulări culturale demonstrează nevoia de o mai mare reflecție și coerență teologică. Botezul Duhului, Biblia și autoritatea acesteia, viziunile teologice înrădăcinate local și relevante, rolul comunității și experiența vor continua să joace un rol vital. Sistemele teologice vor evolua pe măsură ce teologii se vor maturiza, câștigarea sufletelor va rămâne o prioritate pentru lucrarea de misiune a pentecostalilor, indiferent dacă e vorba de evanghelizare, deschidere de biserici sau implicare socială.

Misiune, educație și angajament public

Într-o meditație contextuală, din România, Corneliu Constantineanu prezintă câteva trăsături unice ale bisericii pentecostale din România, una dintre cele mai mari și mai vibrante dintre bisericile pentecostale din Europa. El arată că, după o perioadă destul de dificilă de persecuție și marginalizare în deceniile regimului comunist, biserica pentecostală din România s-a dezvoltat pentru a deveni, în prezent, a patra cea mai mare confesiune creștină din România și singura biserică din Europa Centrală și de Est care a avut o creștere semnificativă în diferite privințe în ultimii zece ani. Dincolo de expansiunea numerică, biserica a făcut progrese semnificative și în alte domenii, cum ar fi misiunile în străinătate, educația, implicarea economică, socială și politică, precum și răspândirea creștinismului printre romi. Acest lucru este semnificativ, deoarece studiul de caz asupra pentecostalismului din România ar putea fi un model pentru aportul pentecostal la dezvoltarea economică a comunităților locale, progresele în educație și elanul unic în regiune cu privire la misiune.

După ce ne-a luat un pic de timp să schițăm conturul a ceea ce urmează, e timpul să trecem la capitolele în sine. Lectură plăcută!

Bibliografie

- Cortez, Marc, „The Growth of Global Pentecostalism.” *Wheaton Theology Conference 4* (2014), <http://marccortez.com/2014/04/16/growth-global-pentecostalism-wheaton-theology-conference-4/>.
- Duffield, Guy P. și N.M. Van Cleave, *Foundations of Pentecostal Theology*, Los Angeles, L.I.F.E. Bible College, 1983.
- Gee, Donald, *Now That You've Been Baptized in the Holy Spirit*, Springfield, MO, Gospel Publishing House, 1972.
- Hayford, Jack, *The Beauty of Spirit Language*, Nashville, TN, Thomas Nelson, 1996.
- Hollenweger, Walter J, *Pentecostalism: Origins and Developments Worldwide*, Peabody, MA, Hendrickson, 1997.
- Kärkkäinen, Veli-Matti, „Free Churches, Ecumenism and Pentecostalism.” În *Toward a Pneumatological Theology: Pentecostal and Ecumenical Perspectives on Ecclesiology, Soteriology, and Theology of Mission*, editor Amos Yong, 53–64, Lanham, MD, University Press of America, 2002.
- — —, „The Pentecostal View”, în *The Lord's Supper: Five Views, Roman Catholic, Lutheran, Reformed, Baptist, Pentecostal*, ed. Gordon T. Smith, 117–135, Downers Grove, IL, IVP Academic, 2008.
- Macchia, Frank D., *Botezași în Duhul: O teologie penticostală globală*, Oradea, Casa Cărții, 2010.
- Menzies, Robert, *Empowered for Witness: The Spirit in Luke-Acts*, JPTS Series 6, Sheffield, UK, Sheffield Academic Press, 1994.
- Pontifical Biblical Commission, „The Interpretation of the Bible in the Church, Methods and Approaches for Interpretation” (1993), http://catholic-resources.org/ChurchDocs/PBC_Interp1.htm.
- Robeck, Cecil M.J. și Amos Yong, ed, *The Cambridge Companion to Pentecostalism*, Cambridge, Cambridge University Press, 2014.
- Scobie, Christopher James, „The Body of Christ in 1 Corinthians: A Fresh Reading, Implications for Faith Communities, and an Ecumenical Dialog between Catholics and Pentecostals”, teză de doctorat, Facultatea de teologie, Universitatea din Ljubljana, 2015.
- Stronstad, Roger, *Teologia carismatică a lui Luca*, Oradea, Life Publishers International, 2003.
- Warrington, Keith, *Pentecostal Theology: A Theology of Encounter*, Londra, T. & T. Clark, 2008.
- Yong, Amos, *Duhul Sfânt turnat peste orice făptură. Pentecostalism și posibilitatea unei teologii globale*, Oradea, Casa Cărții, 2020.
- — —, *Spirit-Word-Community: Theological Hermeneutics in Trinitarian Perspective*, retip., Eugene, OR, Wipf & Stock, 2002.
- — —, *Who is the Holy Spirit? A Walk with the Apostles*, Brewster, MA, Paraclete, 2011.

Volf, Miroslav, *After our Likeness: The Church as the Image of the Trinity*, Grand Rapids, Eerdmans, 1997.

Vondey, Wolfgang, ed., *Pentecostalism and Christian Unity: Ecumenism Documents and Critical Assessments*, Eugene, OR, Pickwick, 2010.

— — —, „Pentecostal Identity and Christian Discipleship” (2013), <http://www.pctii.org/cyberj/cyberj6/vondey.pdf>.